

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 1/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. januára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpených advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 21/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „sťažovatelia“ alebo „žalovaní v 1. a 2. rade“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 21/2009 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že na okresnom súde prebieha od 11. februára 2009 konanie v právnej veci [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľka“ alebo „žalobkyňa“) proti sťažovateľom ako odporcom o určenie hranice pozemku. Vo veci bol vydaný rozsudok sp. zn. 2 C 21/2009 z 30. novembra 2011, ktorý bol uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 129/2012 z 5. marca 2013 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietané konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené napriek tomu, že uplynulo viac ako 6 rokov a 7 mesiacov a ústavný súd už svojím nálezom č. k. I. ÚS 549/2014-32 z 28. októbra 2014 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zaviazal okresný súd v namietanom konaní konať bez prietáhov.

Sťažovatelia podali 20. marca 2015 sťažnosť na prietahy v namietanom konaní predsedníčke okresného súdu, ktorá bola vybavená listom sp. zn. Spr 4509/15 z 13. apríla 2015. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi na sťažnosť konštatovala, že „Z prehľadu procesných... nezistila neodôvodnené prietahy v konaní po rozhodnutí Ústavného súdu SR“, pričom akcentovala „vykonávať dohľad na priebežnosťou konania v pravidelných mesačných intervaloch“.

Sťažovatelia poukazujú na ustálenú judikatúru ústavného súdu aplikovanú pri posudzovaní, či v namietanom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, v podstatnom argumentovali:

«1./ V konaní vedenom Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2 C 21/2009 nejde o právne zložitú vec. Ide o vec určenia hranice pozemkov, o uloženie povinnosti odstrániť oplotenie a o zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva t.j. vec, ktorá tvorí súčasť bežnej rozhodovacej činnosti odporcu. Výklad a používanie právnej úpravy v oblasti sú stabilizované a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložité. V tejto oblasti existuje rozsiahla súdna judikatúra, ktorá je stabilná.

V náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky v Košiciach sp. zn. I. ÚS 549/2014-32 zo dňa 28.10.2014 bolo konštatované, že vzhľadom na potrebu vykonania ohliadky na mieste samom a vypracovanie znaleckého posudku je táto vec „do istej miery skutkovo /fakticky/ zložitá“. Ohliadka nariadená znalcom [REDAKOVANÉ] sa uskutočnila v obci Klin dňa 9.4.2011 a znalec [REDAKOVANÉ] podal dňa 17.4.2011 znalecký posudok č. 12/2011. To znamená, že tieto dôvody zložitosti veci odpadli na jar roku 2011.

2./ Skutkový stav veci je súdu známy z ohliadky na mieste samom a zo znaleckého posudku [REDAKOVANÉ]. ... Z dôvodu našej neúčasti na pojednávaní nebolo odročené žiadne pojednávanie. Prietahy v tomto konaní spôsobuje žalobkyňa a jej právny zástupca, a najmä odporca /Okresný súd Námestovo/. Žalobkyňa podala na súd nesprávne vypracovanú žalobu, keďže petit jej žaloby nie je do dnešného dňa zapínateľný do katastra nehnuteľností. Súd i napriek tomu, že žalobkyňa je odo dňa začatia tohto konania zastúpená advokátom, odo dňa 28.3.2014 opakovane vyzýva žalobkyňu na opravu petitu jej žaloby. Tým odporca porušuje zásadu rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania podľa článku 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Postupom odporcu sa žalobkyňi poskytuje poučenie o hmotnom a procesnom práve, hoci v tomto konaní je zastúpená advokátom.

V tomto občianskom súdnom konaní má dôkazné bremeno žalobkyňa, ktoré ho do dnešného dňa neuniesla. I napriek tomu a napriek nesprávnemu petitu žaloby toto konanie trvá už 6 rokov a 7 mesiacov. Okresný súd Námestovo v tomto konaní od vydania uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 129/2012 zo dňa 5.3.2013 nariaďuje pojednávania, ktoré nevedú k meritórnemu prejednaniu a rozhodnutiu veci. Je nesporné, že vo veci mohlo byť /a malo byť/ podľa § 114 ods. 1 OSP rozhodnuté na prvom pojednávaní, kedy mal súd žalobu žalobkyne zamietnuť.

3./ Z obsahu súdneho spisu v tejto veci je zrejmé, že súd bez toho, aby vypočul účastníkov konania a ozrejmil si predmet konania nariadil vo veci znalecké dokazovanie. Až uznesením súdu zo dňa 28.3.2014 t. j. po 5 rokoch odo dňa začatia tohto konania Okresný súd Námestovo vyzval žalobkyňu na upresnenie petitu žaloby. Túto výzvu mal súd pritom adresovať žalobkyňi na začiatku tohto konania.

V období odo dňa 9.12.2009 do dňa 8.6.2010 sa Okresný súd Námestovo zaoberal iba ustanovovaním znalca z odboru geodézia a kartografia. V tomto období súd 2 x

ustanovil za znalca osobu - [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorá v čase ustanovenia súdom už nebola zapísaná v zozname znalcov.

V období odo dňa 6.5.2013 do dňa 23.10.2013 súd v tejto veci vôbec nekonal. Rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2 C 21/2009 zo dňa 30.11.2011 bola žaloba žalobkyne zamietnutá. Tento rozsudok bol zrušený uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 129/2012 zo dňa 5.3.2013 z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia, pretože Okresný súd Námestovo si nejasnil predmet sporu. Odvtedy sa Okresný súd Námestovo zaoberá iba upresnením petitu žaloby žalobkyne.

Na pojednávaniach konaných dňa 14.1.2015, dňa 4.5.2015, dňa 22.6.2015 a písomnými výzvami súdu bola žalobkyňa opakovane vyzvaná, aby opravila výrok č. I petitu jej žaloby tak, aby bol zapínateľný do katastra nehnuteľností a aby zobrazoval určenie právnej hranice medzi jej pozemkami a našimi žalovanými.

Z písomných podania žalobkyne a z vyjadrení žalobkyne a jej právnych zástupcov na pojednávaniach je zrejmé, že nerozumejú predmetu konania a že nie sú schopní opraviť petit žaloby tak, aby bol zapínateľný do katastra nehnuteľností. I napriek tomu sa pojednávania v tejto veci za účelom upresnenia petitu žaloby neustále odročujú, čím sa toto konanie neúmerne predlžuje a narastajú trovy tohto konania. Takýmto postupom Okresný súd Námestovo porušuje zásadu rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania zakotvenú v článku 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže žalobkyni by sa poskytlo poučenie o hmotnom a procesnom práve, hoci v konaní je zastúpená advokátom. Okresný súd Námestovo v tomto konaní postupuje spôsobom, ktorému chýba účelnosť a efektívnosť, čo má výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku tohto dedičského konania.»

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 21/2009 porušené bolo.

Okresnému súdu Námestovo prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 21/2009 konal bez zbytočných prietáhov.

██████████ priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť ██████████ do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

██████████ priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť ██████████ do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Námestovo je povinný zaplatiť ██████████ a ██████████ ██████████ trovy konania v sume 444,66 EUR na účet advokáta JUDr. Jána Vajdu... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 21/2009.

K namietanému porušeniu sťažovateľmi označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období do vydania nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 549/2014-32 z 28. októbra 2014

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, resp. ak ústavný súd v tej istej veci koná.

Ústavný súd zistil, že sťažovatelia doručili 17. septembra 2015 ústavnému súdu sťažnosť, ktorá sa týka tej istej veci, o ktorej ústavný súd už konal, resp. rozhodol, a to svojím nálezom č. k. I. ÚS 549/2014-32 z 28. októbra 2014.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

K namietanému porušeniu sťažovateľmi označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po vydaní nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 549/2014-32 z 28. októbra 2014

Ako už bolo uvedené, ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 549/2014-32 z 28. októbra 2014 vyslovil porušenie práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie každému v sume 500 € vrátane trov konania. Vzhľadom na uvedené preskúmal ústavný súd namietaný postup okresného súdu osobitne v období po vydaní nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 549/2014-32 z 28. októbra 2014.

Pre posúdenie prijateľnosti sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd zistil z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 2 C 21/2009 tento priebeh a stav konania:

- 29. októbra 2014 bol okresnému súdu doručený návrh na zmenu žalobného návrhu z 9. februára 2009 spolu s geometrickým plánom,
- 11. novembra 2014 okresný súd rozhodol o zmene žalobného návrhu,
- 1. decembra 2014 bola okresnému súdu doručená žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu nedodržania zákonnej lehoty na prípravu na pojednávanie v zmysle § 115 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) spolu s návrhom na žalovaných v 1. a 2. rade na vykonanie dokazovania,
- 3. decembra 2014 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania bolo odročené na 14. január 2015,
- 14. januára 2015 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,
- 30. januára 2015 bola okresnému súdu doručená žiadosť o predĺženie lehoty na zmenu výroku petitu žaloby,
- 6. februára 2015 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaných v 1. a 2. rade k veci,

- 19. februára 2015 bola okresnému súdu doručená žiadosť žalovaných v 1. a 2. rade o doručenie nového návrhu petitu žaloby a nariadenie nového termínu pojednávania,
- 2. marca 2015 bol okresnému súdu doručený návrh žalobkyne na doplnenie dokazovania,
- 13. marca 2015 bola okresnému súdu doručená opätovná žiadosť žalovaných v 1. a 2. rade o doručenie nového návrhu petitu žaloby a nariadenie nového termínu pojednávania,
- 20. marca 2015 bola okresnému súdu doručená žiadosť žalovaných v 1. a 2. rade o nariadenie termínu pojednávania a vyjadrenia k veci,
- 25. marca 2015 zákonný sudca dal pokyn na nariadenie pojednávania na 4. máj 2015,
- 21. apríla 2015 bolo predvolanie na pojednávanie doručované žalovanému v 1. rade v súčinnosti s Policajným zborom,
- 4. mája 2015 bolo uskutočnené pojednávanie na okresnom súde, ktoré bolo odročené na 22. jún 2015, právnenému zástupcovi žalobkyne bola uložená povinnosť predložiť okresnému súdu návrh zmeny žalobného návrhu zodpovedajúceho výsledkom dokazovania,
- 18. mája 2015 bolo okresnému súdu doručené písomné vyjadrenie žalobkyne spočívajúce v návrhu na doplnenie dokazovania kontrolným znaleckým posudkom neobsahujúce zmenu žalobného návrhu,
- 2. júna 2015 bolo okresnému súdu doručené oznámenie žalovaných v 1. a 2. rade k veci spočívajúce v ich nesúhlase s kontrolným znaleckým posudkom, v ktorom zároveň poukázali na priet'ahový postup okresného súdu v prerokovaní veci,
- 22. júna 2015 bolo na okresnom súde uskutočnené pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,
- 9. septembra 2015 bola okresnému súdu doručená žiadosť žalovaných v 1. a 2. rade o nariadenie nového termínu pojednávania vo veci,
- 18. septembra 2015 bola okresnému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalobkyne o ustanovenie zastupujúceho sudcu a nariadenie znaleckého dokazovania.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd od času vydania svojho nálezu č. k. I. ÚS 549/2014-32 z 28. októbra 2014 až do predbežného prerokovania sťažnosti realizoval v namietanom konaní viacero pojednávaní smerujúcich k ustáleniu skutkového stavu veci vrátane snahy o presnú špecifikáciu žalobného petitu, k čomu aj zaviazal stranu navrhovateľky. V kontexte posudzovaného postupu okresného súdu v namietanom konaní v relevantnom období ústavný súd konštatuje, že tento postupoval v zásade plynulo, aj keď jeho činnosť mohla byť efektívnejšia predovšetkým v smere konečného vysporiadania sa so zmätočne formulovaným žalobným návrhom navrhovateľky vo svetle skutkových zistení vychádzajúcich zo záverov znaleckého skúmania.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania [porovnaj § 120 ods. 1 a 4 OSP (IV. ÚS 147/04)]. Inými slovami, za zjavne neopodstatnenú možno posúdiť sťažnosť vtedy, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta (I. ÚS 93/97, I. ÚS 87/97, I. ÚS 20/97, I. ÚS 24/98, II. ÚS 70/00, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 401/2012, III. ÚS 248/05).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné bez ďalšieho kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 63/00). Ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

(I. ÚS 35/01, I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, III. ÚS 59/05, III. ÚS 103/05). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy alebo prejednávanie záležitosti v neprimeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevysloví porušenie uvedených práv (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu nevyhovie (I. ÚS 11/00) alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že postup okresného súdu v namietanom konaní v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 549/2014-32 z 28. októbra 2014 nie je poznamenaný priet'ahmi takej intenzity, že by ich bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľov v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov stratilo opodstatnenie a ústavný súd sa už nimi nezaoberal.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že prípadná nečinnosť okresného súdu v ďalšom priebehu namietaného konania, resp. jeho neefektívna činnosť by mohla z pohľadu sťažovateľov spôsobiť porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo nevylučuje, aby v takomto prípade podali ústavnému súdu novú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2016